

Vihreät De Gröna

Uusi yrittäjyys -linjapaperi

Hyväksytty valtuuskunnan kokouksessa 17.4.2016.

Yrittäjyydellä kestäväää kasvua ja työllisyyttä

Taloukasvun perusta on puhdas ympäristö. Puhdas ja turvallinen ympäristö tulee nähdä voimavarana jonka varaan taloukasvu rakentuu. Talouspolitiikan täytyy tapahtua ympäristön ehdoilla ja ympäristöä tukevasti. Päätöksissä tulee painottaa ratkaisuja jotka pitkällä aikavälillä säästävät luontoa ja jättävät tuleville sukupolville puhtaan ympäristön.

Vihreät haluaa tuoda talouspoliittisen keskusteluun vision kestävästi kehittyvästä Suomesta, jossa on turvallista yrittää ja kannustavaa työllistää. Meidän on oltava edelläkävijöitä yhteiskunnan ja talouden rakennemuutosten edessä.

Vihreät haluaa korostaa yrittäjyyspolitiikassa ennen kaikkea kahta näkökulmaa: työllisyyttä ja kestäväää kasvua. Osa yrittäjyyttä edistäväistä toimista koskevat työllisyyttä ja toiset kestäväää kasvua. Tarvitsemme molempia. Uusien yritysten syntymistä voidaan vauhdittaa viranomaisasiointia helpottamalla, matalapalkkaisen työn verotusta keventämällä, yrittäjän sosiaaliturvaa uudistamalla ja ottamalla käyttöön perustulo. Kestävän kasvun edellytyksenä ovat toimivat markkinat, korkea osaaminen sekä yritysten investointikannusteiden parantaminen

Työllisyysaste pohjoismaiselle tasolle uuden yrittäjyyden kautta

Kestävän yhteiskunnan talouspolitiikan keskiössä tulee olla työllisyysasteen nostaminen pohjoismaiselle tasolle. Työllisyyden nostaminen kestäväälle tasolle edellyttää merkittäviä uudistus-toimia yrittäjyyden ja työllistämisen edistämiseksi. Maailmantalouden muutosten edessä on hyödytöntä synkistellä. Järkevämpää on panostaa siihen mikä on myöätuudessa. Työmarkkinoiden rakennemuutos on tarkoittanut yrittäjien määrän sekä palvelusektorin kasvamista.

Teknologinen kehitys on luonut mahdollisuuksia uusille liiketoimintamalleille, kuten jakamistalouden sovelluksille. Uusiin tapoihin tehdä liiketoimintaa liittyy monia ratkaisemattomia kysymyksiä ja laillisuusongelmia. Nämä ongelmat pitää ratkaista, jotta uusilla liiketoimintamalleilla voidaan luoda uutta kestäväää kasvua, uudenlaista yhteisöllisyyttä sekä yksilöiden omista lähtökohdista tapahtuvaa työtä.

Vihreässä visiossa työllisyysasteen nostamisen takana on ennen kaikkea ympäristöystävällinen ja työllistävä palvelusektori. Modernilla palvelusektorilla yksinyrittäminen, freelancetyöt sekä erilaisten työmuotojen sekoitukset voivat olla osa turvallista arkea - oli kyse sitten käsitöiden myymisestä, korkean teknologian asiantuntijatöistä tai ensikäden hoivapalveluista. Yrittäjien tukijärjestelmästä on kehitettävä ihmistä nostava, ei lannistava. Toimeentulon turvaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomioita yrittäjäpolun alkuvaiheessa.

Julkisen talouden kestävyuden kannalta huomio on syytä kiinnittää pieniin ja notkeisiin yrityksiin, joissa on selkeästi paras työllistymispotentiaali. Käytännössä 2000-luvulla uudet työpaikat (netto) ovat syntyneet pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Yksinyrittäjien kokonaismäärä on kasvanut kymmenillä tuhansilla ja heidän yrityksiään on jo 65 prosenttia kaikista yrityksistä. Yksinyrittäjien aseman parantaminen luo taloudellista toimeliaisuutta laajasti koko ympäröivään yhteiskuntaan.

Työllisyysasteen nostaminen edellyttää erityisesti seuraavien kolmen periaatteen noudattamista:

1. Poistetaan esteitä uuden yrittäjyyden edestä

Muokataan työlainsäädäntöä mikro- ja pk-yrityksille sopivammaksi. Tehdään yritysten hallinnollisten velvoitteiden suorittamisesta yhä joustavampaa digitalisoimalla ja uudistamalla julkisia prosesseja. Kevennetään ammatinharjoittamista estävää lainsäädäntöä. Annetaan maakunnille mahdollisuus muuttaa sääntelyä alueelleen sopivaksi esimerkiksi poistamalla tarveharkinta viranomaisten myöntämien taksi- ja apteekkilupien osalta. Uudistuksissa on kuitenkin huomioitava erityisryhmät ja yhdenvertaisuuden toteutuminen.

Poistetaan yrittäjyyden ja työllistämisen esteitä jakamalla vanhemmuuden kustannukset yhteisvastuullisesti ja edistämällä tasa-arvoisempaa vanhemmuuden työnjakoa perheissä.

2. Uudistetaan yrittäjien sosiaaliturvaa

Työmarkkinoiden muutos on hämärtänyt yrittäjyyden ja palkansaajuuden välistä eroa. Erilaiset väliinputoamistilanteet lisääntyvät työmarkkinoiden jatkuvassa muutoksessa. Uusien yrittäjien sosiaaliturvan uudistamisen lähtökohtana tulee olla universaali sosiaalipolitiikka. Perustulo toisi aloittavan yrittäjän toimintaan tukea ja turvaa silloin, kun yrittäjän tulot vaihtelevat esimerkiksi kausiluontoisesti. Päätoimisen yrittäjyyden YEL-tulorajan nostaminen ja ansioturvan ehtojen keventäminen tukevat uusien yritysten perustamista. Mahdollistetaan ansiosidonnaisen turvan hyödyntäminen yrittämisen starttirahana.

Yrittäjän sosiaaliturvan uudistuksessa on huomioitava myös yritystoiminnan lopettamisen jälkeinen tilanne. Mikäli yritystoiminnasta jää velkaa, on velkaneuvontaan ja -järjestelyyn pääsyä nopeutettava ja inhimillistettävä.

3. Suunnataan verotuksen painopistettä pois työn verotuksesta

Verotuksen painopistettä tulee kohdentaa uudelleen työn ja yrittämisen verottamisesta ympäristöä tuhoavan toiminnan, kulutuksen ja varallisuuden verottamiseen. Muutokset tulee toteuttaa

verotuksen progressiivisuus huomioiden ja siten, että ne tukevat erityisesti matalapalkkaisen työn kannattavuutta sekä ympäristöystävällistä ja työvoimaintensiivistä palvelusektoria.

4. Tuetaan rakennemuutosrahoilla nopeaa työllistymistä ja yritystoiminnan käynnistämistä

Työllistämiseen liittyvää riskiä rakennemuutoksesta kärsivillä alueilla vähennetään ohjaamalla rakennemuutosrahoja yksilökohtaisiksi tuiksi, jotka kohdistetaan joko työttömäksi jääneen oman yritystoiminnan käynnistämiseen tai työllistämistueksi hänet työllistäväälle yritykselle.

Kestävä kasvu syntyy toimivien markkinoiden kautta

Vientivetoisena maana emme voi jäädä paikoillemme, vaan meidän on varmistettava, että vientiin ja kansainväliseen palveluliiketoimintaan tähtäävillä yrityksillämme on riittävä kilpailukyky ja edellytykset kehittyä globaalissa kilpailussa.

Vihreässä visiossa kestävä kasvu syntyy, kun kiinnitämme yhä enemmän huomiota kasvuhakuisien pk-yritysten toimintaedellytysten turvaamiseen sekä riittävän korkeaan osaamiseen. Suomessa on OECD:n tilastojen mukaan pieni määrä aidosti kasvavia Startup-yrityksiä, vaikka myönteistä kehitystä onkin tapahtunut. Keskeistä on löytää keinoja, jotka mahdollistavat lupauvien ideoiden muuttumisen korkean arvonlisäyksen kasvuyrityksiksi sekä turvata korkalaatuinen osaaminen. Lisäksi on luotava kanavia, joilla laajenemaan pyrkivien yritysten kansainvälistymistä edistetään siten, että yritykset pääsevät kiinni kansainvälisiin markkinoihin muuttamatta kotipaikkaansa pois Suomesta.

Kasvun kannalta keskeistä on ymmärtää “luovan tuhon” merkitys kansantalouden kehitykselle. Yrityksiä syntyy ja kuolee koko ajan ja tämän liikkeen kiihtyminen on keskeinen avain markkinoiden uudistumiseen. Vastuullisempia, ympäristöystävällisempiä ja tuottavampia yrityksiä syntyy Suomeen kunhan annetaan niille tilaa kehittyä. Parasta kasvupolitiikkaa onkin siksi se, että nuorten yritysten toimintaedellytykset turvataan. On tärkeä pitää huoli siitä, että markkinat toimivat riittävän reilusti ja laajasti eikä keskittymistä yhden tai kahden toimijan malliin tapahdu. Vastaavasti kasvua edistävää politiikkaa on se, että tukipolitiikalla ei romuteta markkinoiden kehittymistä avoimemmiksi, vastuullisemmiksi ja tuottavammiksi. Vanhoja yrityksiä tulee kannustaa jatkuvaan kehittymiseen ja uudistumiseen.

Kestävä kasvu edellyttää erityisesti seuraavien kolmen periaatteen noudattamista:

5. Turvataan toimivat ja reilut markkinat kasvun tueksi

Erilaisesta markkinoiden reilua kilpailua heikentävästä sääntelystä ja vaatimuksista on luovuttava, jotta uusille innovaatioille syntyy tilaa. Tarvitsemme myös uuden vaihteen julkisten hankintojen johtamiseen. Innovatiivisilla ja fiksuilla hankinnoilla voidaan luoda referenssimarkkinoita pk-yrityksille edesauttaen samalla markkinoiden reilua kilpailua.

Yritystuet voivat heikentää talouskasvua hidastamalla markkinoiden luonnollista kehittymistä vastuullisempaan ja tuottavampaan suuntaan. Yli miljardin kokoista yritystukikokonaisuutta on arvioitava kriittisesti ja poistettava markkinoiden uudistumisen ja ympäristön kannalta haitallimmat tuet. Pk-yrityksille valtiollinen tuki tutkimus- ja kehitystoimintaan on elintärkeää, koska yksityistä rahoitusta on etenkin siemenvaiheessa hyvin vähän tarjolla. Sen sijaan suurille yrityksille maksettavia yritystukia on syytä tarkastella kriittisesti, koska suuret yritykset pääsääntöisesti pystyvät saamaan rahoitusta markkinaehtoisesti.

6. Panostetaan koulutukseen ja korkeaan osaamiseen kasvun takeeksi

Suomalaisnuorten kiinnostus yrittäjyyttä kohtaan on 2000-luvulla kasvanut. Korkeakoulutettujen yrittäjien määrä on kasvussa ja tätä kasvua on tuettava edelleen. Työmarkkinoiden jatkuvan muutoksen johdosta koulutusjärjestelmässä on huomioitava tarpeet erilaisille osaamisyhdistelmille sekä elinikäiselle oppimiselle.

Suomen vahvuutena tulee jatkossakin olla korkeaan koulutustasoon perustuva kilpailukyky. Syrjäisen ja pienen maan kannattaa panostaa niihin tekijöihin, joissa se on perinteisesti menestynyt. Perustutkimuksen merkitys on tutkimusten mukaan keskeinen tekijä innovaatioiden taustalla. Turvaamalla koulutuksen voimavarat perusasteelta korkea-asteelle taataan jatkossakin huippuosaaminen Suomessa. Siksi lyhytnäköinen koulutuksesta leikkaaminen leikkaa vain pitkän aikavälin kasvua.

7. Kannustetaan yrityksiä investointeihin sekä tutkimus- ja tuotekehitykseen

Selvitetään mahdollisuus kehittää yritysverotusta investointeihin kannustavaksi. Jakamattomien ja toiminnan kehittämiseen kohdistuvien voittojen verotusta voidaan myöhentää investointihalukkuuden lisäämiseksi.

Julkisen sektorin tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoja tulee suunnata siten, että ne edistävät nimenomaan kestävästä kasvusta. Rahoitus- ja hankintapäätöksissä tulee huomioida koko elinkaaren aikaisia vaikutuksia nykyistä kattavammin. Elinkaarikustannuksien ja vaikuttavuuden kattavammalla huomioimisella vähennettäisiin perinteisten ratkaisujen ja teknologioiden käyttämistä.